

✓ in Utrecht

Factsheet

Peiling 1 Participatie

Mensen willen graag meedoen in de samenleving. Maar niet iedereen is in staat om dat helemaal op eigen kracht te doen. Schulden, middelengebruik, geen onderdak of psychische stoornissen kunnen ervoor zorgen dat mensen ondersteuning nodig hebben. De gemeente Utrecht wil deze mensen, de OGGZ doelgroep¹, ondersteuning bieden. Zij wil daarbij verder gaan dan de dagelijkse opvang en voor hen de mogelijkheden vergroten om te participeren in de samenleving. De gemeente noemt dit ook wel Meedoen naar Vermogen.²

De vraag is: waar liggen mogelijkheden en kansen voor deze Utrechters? Wat voor ondersteuning kunnen zij gebruiken? Het panel 'Meetellen in Utrecht' hoopt een antwoord te geven op deze vragen door mensen uit de OGGZ doelgroep een stem te geven. Meedoen is namelijk ook: meedenken over hulp en de oplossingen. Panelleden kunnen hun stem geven door jaarlijks een vragenlijst in te vullen en mee te doen in groepsgesprekken. Zo vormt het panel een brug tussen de doelgroep en de gemeente, met als belangrijkste functie het gesprek tussen hen op gang brengen.

Het panel 'Meetellen in Utrecht' is een gezamenlijk initiatief van de gemeente Utrecht (GG&GD), het Trimbos-instituut en De Stadsbrug. Bijzonder aan dit panel is dat mensen uit **de doelgroep zelf een grote rol** spelen bij dit onderzoek. Zo bestaat het 'Meetellen team' uit panelmedewerkers, die een **hersteltraject** volgen bij De Stadsbrug. De panelmedewerkers werven nieuwe panelleden, denken mee bij het maken en analyseren van de vragenlijst en organiseren activiteiten.

In deze eerste factsheet worden de resultaten van de eerste peiling onder de panelleden gepresenteerd. Het belangrijkste onderwerp was: participatie.

De panelleden in beeld

Van de ongeveer 180 panelleden hebben 93 panelleden de eerste vragenlijst ingevuld. De resultaten in deze factsheet zijn gebaseerd op hun antwoorden.

Van de panelleden is 63% man en is 37% vrouw. De meeste panelleden zijn in de leeftijd van 40 tot en met 54 jaar (63%) en hebben een Nederlandse nationaliteit (71%). Deze kenmerken komen overeen met de gemiddelde OGGZ cliënt.¹ Een groot percentage van de panelleden is nooit gehuwd geweest (58%) en het merendeel heeft lager onderwijs als hoogst genoten opleiding (62%).

Wonen en inkomen

Ongeveer de helft van de panelleden (55%) heeft een eigen woonruimte, al dan niet met ondersteuning. Een derde van de panelleden woont in een beschermende woonvorm, in een instelling voor maatschappelijke opvang of verblijft in een psychiatrisch centrum. 46% is (zeer) tevreden met zijn woonsituatie.

Minder tevreden zijn panelleden met hun financiële situatie; ruim een derde is (zeer) ontevreden (37%) en maar 13% geeft aan (zeer) tevreden te zijn. Ruim de helft van de panelleden geeft aan dat zij in de afgelopen twaalf maanden moeite hebben gehad om rond te komen. 83% van de panelleden ontvangt een (aanvullende) uitkering. De behoefte aan financiële zekerheid wordt meerdere keren beschreven. Zo geeft een aantal panelleden aan dat het hebben van voldoende geld een belangrijke voorwaarde is om sociale contacten te onderhouden of activiteiten te ondernemen.

'Uit de schuldsanering komen, zodat ik weer leuke dingen kan doen.'

Werk, vrijwilligerswerk en opleiding

De afgelopen vijf jaar heeft 38% van de panelleden betaald werk gehad en het afgelopen jaar had 18% betaald werk.

Wat opvalt is dat veel panelleden als vrijwilliger werkzaam zijn, 41 panelleden van de 93. Daarvan besteden 15 panelleden gemiddeld zestien uur per week of meer aan vrijwilligerswerk. Het merendeel van hen doet vrijwilligerswerk bij organisaties die gericht zijn op hersteltrajecten voor mensen uit de doelgroep van het panel. Ook zijn er panelleden die hun 'levenservaring' inzetten door voorlichting te geven of als ervaringscoach te werken. Als tip voor het vinden van vrijwilligerswerk worden genoemd: De Stadsbrug, Altrecht Talent, Bureau Dagloon, Emmaus en SBWU.

'Probeer om contact te maken met een vrijwilligersorganisatie. Kom van die bank af!'

Verder zeggen panelleden dat het belangrijk is om onder de mensen te zijn en gebruik te maken van sociale contacten.

'Doe iets wat je echt leuk vindt, want vrijwillig is niet vrijblijvend. (...) Maak gebruik van je eventuele netwerk en ervaringen van anderen.'

Vier panelleden volgen een opleiding. Binnen de groep die geen opleiding volgt, heeft 58% wel de wens om een opleiding te volgen. Belemmeringen zijn voor hen de kosten en ook de reiskosten naar de opleiding of cursus toe. Ook beschrijven panelleden persoonlijke barrières.

'Meer tijd voor me eigen (...), maar dat is moeilijk als je zo in elkaar zit als ik.'

'Mijn assertiviteit moet nog wat verbeteren.'

Ruim de helft van de panelleden (54%) heeft een wens op het gebied van werk. Zo wil bijvoorbeeld 44% van de panelleden graag (nieuw) werk vinden en wil 32% van de panelleden graag werkervaring opdoen.

Vrijtijdsbesteding

Uit de vragenlijst komt naar voren dat 'vrije tijd' een lastig begrip is voor de meeste panelleden. De overgrote meerderheid heeft namelijk geen werk.

'Wat is "vrije tijd" als je geen (of te weinig) werk hebt?'

De helft van de panelleden geeft aan minstens één keer per week samen met iemand iets te doen. 37% van de panelleden sport minstens één keer per week in ongeorganiseerd verband, zoals fietsen en wandelen. De overgrote meerderheid van de panelleden neemt zelden tot nooit deel aan verenigingen, sporten in georganiseerd verband en activiteiten in een activiteitscentrum. Een klein percentage van de panelleden is lid van een vereniging of organisatie (20%).

Zij hebben wel wensen op dit gebied:

'Ik zou lid willen worden van een sportclub (kano) maar durf dat niet.'

Ongeveer 60% van de panelleden zou graag meer bezigheden hebben of vaker iets buitenhuis doen. 70% van de panelleden zou vaker iets met anderen willen doen.

Sociale relaties en eenzaamheid

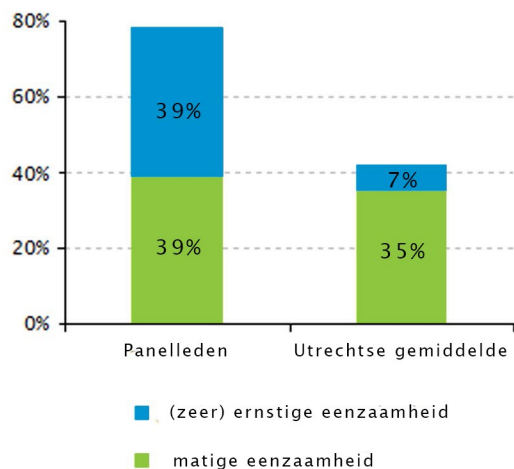
Meer dan de helft van de panelleden heeft minstens twee keer per maand contact met familie (64%), met vrienden of kennissen (72%) of met burens (64%). Panelleden zijn (gemiddeld tot zeer) tevreden met hun sociale contacten (84%), maar hebben ook de wens om meer mensen te ontmoeten (82%). Als verbeterpunt geven zij aan dat ze graag nieuwe, maar ook andere mensen willen ontmoeten.

'Ik zou meer mensen willen kennen die niet zoveel problemen of zware gezinsomstandigheden hebben.'

Tips van panelleden om andere mensen te ontmoeten zijn: vrijwilligerswerk doen, er op uit gaan, niet onzeker zijn en dingen doen die je leuk vindt.

Ook geeft een aantal panelleden aan dat er bij hen persoonlijk iets moet verbeteren in de omgang met andere mensen zoals: beter luisteren naar anderen, beter uitzoeken wie je kan vertrouwen, meer initiatief tonen en meer voor jezelf opkomen.

(Zeer) ernstige eenzaamheid komt voor onder 39% van de panelleden, zie grafiek 1. In vergelijking met het Utrechtse gemiddelde scoren panelleden hoog op ernstige eenzaamheid (39% ten opzichte van 7% in Utrecht).³

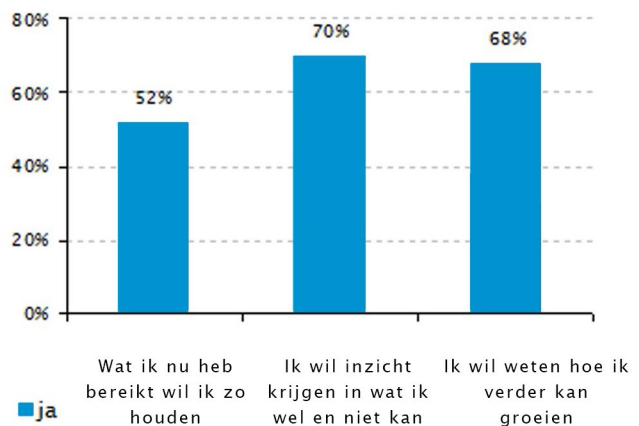
Grafiek 1: Mate van eenzaamheid panelleden en Utrechtse gemiddelde (in percentages)

Persoonlijke doelen en wensen

Over hun leven als geheel zijn panelleden gemiddeld (45%) tot (zeer) tevreden (37%).

Bijna alle panelleden ervaren belemmeringen bij het bereiken van hun doelen of wensen (88%). Door 42% van de panelleden wordt psychische problemen en/of lichamelijke beperkingen als een belemmering ervaren. Uit de vragenlijst blijkt dat 41% van de panelleden zijn gezondheid als goed tot zeer goed ervaart en 16% ervaart zijn gezondheid als slecht tot zeer slecht. Gemiddeld in Utrecht ervaart 86% van de inwoners de eigen gezondheid als (zeer) goed tot uitstekend en 3% als slecht.³ Naast belemmeringen op het gebied van gezondheid ervaren panelleden belemmeringen op het gebied van financiën. Zo ervaart 45% van de panelleden financiële problemen als een belemmering.

In grafiek 2 is te zien dat veel panelleden persoonlijke doelen hebben en zich willen ontwikkelen.

Grafiek 2: Antwoorden van panelleden op vragen over persoonlijke wensen en doelen

Opvallend is dat enerzijds panelleden aangeven tevreden te zijn met hun sociale contacten, maar anderzijds zich ook (ernstig) eenzaam voelen en de wens hebben om meer mensen te ontmoeten. De panelmedewerkers uit het 'Meetellen team' herkennen dit. Zo beschrijft één van de panelmedewerkers:

'Op straat was ik niet vaak alleen, er waren altijd mensen om me heen. Toch voelde ik me vaak eenzaam. Vooral 's nachts. Je weet niet wie je kunt vertrouwen.'

Uitspraken van panelleden over wat zij de komende tijd voor zichzelf willen bereiken:

- Ik wil van de drank af en mijn leven weer oppakken.
- Ik wil een betere leefomgeving hebben en een betere uitkering.
- Ik zorg nu al 7 jaar voor mijn kleinzoon van 18 met een licht verstandelijke beperking. Hij staat voor begeleid wonen op de wachtlijst. Ik wil in de toekomst wel vrijwilligerswerk doen bijvoorbeeld met ouderen.
- Ik wil graag mijn huis in de basis qua kluswerk afronden (thuis voelen) (...) revalideren, grenzen beter aangeven...
- Ik wil graag aan het werk en een vaste plek om te wonen hebben.

colofon

In het panel
'Meetellen in Utrecht'
werken samen:

Onderzoeksteam/auteurs:
Carina Ballering,
Fleur van Heeswijk & Harry Michon

Vormgeving:
Arjen van den Berg

Drukwerk:
Reclameland.nl

Deze uitgave is te downloaden via
<http://www.meetelleninutrecht.nl/>

GG&GD Utrecht
Kaatstraat 1
Postbus 2423
3500 GK Utrecht
T: 030-2863322
E: contact@meetelleninutrecht.nl

Met dank aan:
De adviesgroep beleid en praktijk,
de panelmedewerkers (Annette,
Eric, Kimberley, Pascal, peter &
Sandra) en de panelleden.

© 2013, Gemeente Utrecht,
Utrecht

Het overnemen van gegevens uit
deze publicatie is toegestaan met
de bronvermelding.

Conclusie

Met de volgende conclusies vatten we de resultaten van peiling 1 samen:

- De doelgroep is goed bereikt. Uit de resultaten lijkt wel naar voren te komen dat we een relatief actieve groep mensen bereikt hebben.
- De resultaten bevestigen dat veel mensen moeite hebben om mee te doen in de samenleving. Zij hebben wel allerlei wensen om daar verbetering in aan te brengen.
- Veel panelleden willen zich graag ontwikkelen in bijvoorbeeld het onderhouden van sociale contacten, het ondernemen van activiteiten of het volgen van een opleiding.
- Zij ervaren daarbij de nodige belemmeringen, zoals psychische en/of lichamelijke beperkingen en financiële problemen. Maar zij zien ook een rol voor zichzelf weggelegd, en willen hun persoonlijke vaardigheden verbeteren.
- Er zijn weinig panelleden die betaald werk hebben of een opleiding volgen, maar er zijn wel veel panelleden die deze wens hebben. Daarnaast zijn er veel panelleden die zich inzetten als vrijwilliger.
- Panelleden geven aan tevreden te zijn met hun sociale contacten, maar hebben ook de wens om nieuwe mensen te ontmoeten.
- Er zijn veel panelleden die zich eenzaam voelen.

^{1 2 3} De gebruikte referenties in deze factsheet staan op onze website:
<http://www.meetelleninutrecht.nl/>.

Ook als u vragen hebt of opmerkingen kunt u via de website contact met ons opnemen.

